



ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Реставрації та експертизи творів мистецтва	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Семестр	8

КОПЮВАННЯ ТЕМПЕРНОГО ЖИВОПІСУ

Семестр 8

Викладач	Деригуз Наталія Володимирівна
E-mail	tashaderiguz@gmail.com
Заняття	За розкладом, дистанційно
Адреса	к. 407, поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-03-50 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ІСОРУ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, pdf, ілюстрації* — *jpeg, tiff*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word. Папір (звичайний або крафт), гумка для стирання, олівці графітові, дошка в якості основи твору, паволока (марля), глютиновий клей, крейда, олія льняна, палітра, наждачний папір, темперні фарби, курант та скло для розтирання пігментів, яєчна емульсія, пензлі розмірів 10,6,1.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні вказівки, література, альбоми репродукцій. Матеріал дисципліни ґрунтується на численних наукових джерелах вітчизняного та зарубіжного походження, публікаціях з теорії та практики у тому числі на, методичних підбірках кафедри РЕТМ ХДАДМ.

Базова література

1. Берлач О. П., Галькун Т. Д. Технологічні особливості матеріалів: живопис, реставрація. Технологічний практикум для бакалаврів, магістрантів образотворчого мистецтва : навчально-методичне видання. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2017. 47 с.
2. Деригуз Н.В. Левкас в образотворчому мистецтві України кінця ХХ - початку ХХІ століття: традиції, синтез, рефлексії воєнного стану - дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 023-Образотворче мистецтво. - Харків, 2024. - 351 с.
3. Креховецький Я. Богослов'я та духовність ікони. Львів : Свічадо, 2002. 184 с.
4. Лоханько В. Є. Художні матеріали і техніка живопису. Харків : Мистецтво, 1938. 187 с.
5. Лоханько Ф. П., Флорова Т. І. Художні матеріали: техніка живопису. Київ : Держ. Видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960. 142 с.
6. Титов М. Ф. Техніка і технологія темперного жовткового іконопису. Київ : Вона Mente, 2005. 96 с.
7. Шуліка В.В. Методичні рекомендації «Мінеральні фарби темперного живопису». – Харків: ХДАДМ, 2004. – 49 с.
8. Шуліка В.В. Методичні рекомендації «Органічні барвники темперного живопису». – Харків: ХДАДМ, 2005. – 56 с.

Допоміжна література

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Бідзіля В.О. Біоциди в реставраційній практиці Київ: Національний науково-дослідний реставраційний центр України, 2003. 64 с.
2. Жердзицький, В. Живопис. Техніка і технологія. Харків: Колорит, 2006. 327 с.
3. Лоханько В.Є. Художні матеріали і техніка живопису. Харків: Мистецтво, 1938. 187 с.
4. Лоханько Ф.П. Флорова Т.І. Художні Матеріали: Техніка живопису. Київ: Держ. видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР., 1960. 142 с.

5. Проблеми збереження, консервації і реставрації музейних пам'яток історії та культури: Спецвипуск. Проблеми біопошкодження пам'яток історії та культури /Кол. авторів, кер. Т.О. Кондратюк. Київ: ІПК ПК, 1998. 172 с.
6. Скоп Л. Українське церковне малярство у Галичині: техніка та технологія XV-XVIII ст. Львів: Коло, 2013. 192 с.
7. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації. Київ: Мистецтво, 2009. 304 с.
8. Losos L. Die Technik der Malerei. Praha: ArtiaVerlag, 1988. 191 p.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою вивчення дисципліни «**Копіювання темперного живопису**» є:

- розвиток технічних і мистецьких навичок студентів у роботі з традиційними техніками і матеріалами в процесі створення іконописного твору
- вивчення й відтворення стилістичних особливостей відповідно до класичних канонів побудови іконописного взірця
- дослідження іконографії (атрибутики та символіки)
- оволодіння технікою темперного живопису
- оволодіння техніками золочення
- оволодіння стародавніми та сучасними методами написання оплічної ікони.

Дисципліна забезпечує спеціалізовані (фахові) компетентності:

1. ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. ЗК 6 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. ЗК 8 Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
4. СК 1 Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно просторового та візуального середовища.
5. СК 2 Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.
6. СК 4 Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.
7. СК 8 Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.
8. СК 9 Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.
9. СК 12 Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
ПРН2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

ПРН5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ПРН18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Копіювання темперного живопису» складається з 2 модулів, які містять 3 завдань, зв'язані між собою змістовими складовими.

Завдання 1. Продовження процесу розкриття ікони в кольорі

- процес вохрення іконописного лику
- деталізація та узагальнення (додавання притінків, контурів, приплесків тощо)

Завдання 2. Робота з декоративними елементами

- відтворення візерунків, орнаментів, елементів одягу, німбів
- відтворення шрифтової композиції
- опуш

Завдання 3. Покриття захисним лаком

- ознайомлення з особливостями покриття ікони захисним шаром лаку
- нанесення оліфи або лаку
- розробка щоденника з копіювання

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Під час освоєння студентами дисципліни «Копіювання темперного живопису» оволодіння знаннями здійснюється з урахуванням вимог щодо навчального процесу. Програмою передбачено отримання, закріплення знань і умінь, та розвиток навичок, що стосуються копіювання темперного живопису. На цьому етапі навчання студент не тільки отримує теоретичну та практичну базу знань, але і навчається безпосередньо застосовувати її механізми у практичній реставрації творів темперного живопису.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі *екзаменаційного перегляду*. Передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних модульних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація A (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–20
2	Поточний контроль	0–20
3	Поточний контроль	0–20
4	Поточний контроль	0–40
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю